

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacția și Administrația
— PIAȚA LIBERTĂȚII BRAȘOV. —
TELEFON 226.
Abonament anual 360 lei.
Pentru străinătate 800 lei.
Anunțuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuși, cetățene, și pentru
tine, la libertate, legalitate și cinste.

Puterea Duhului Sfânt sau Puterea Conștiinței.

Cărțile sfinte povestesc că după plecarea lui Isus din mijlocul învățăcelilor săi, aceștia cuprinși de frică s'au ascuns și n'au mai îndrăznit să se arate în lume. După puțină vreme însă asupra casei, în care se găseau retrași, s'a coborât în chip de limbi de foc Duhul Sfânt. Și din acea clipă ei au părăsit ascunzătoarea și au pornit în lume ca să propovăduiască, înfruntând toate vijeliile vieții, învățătura Dascălului răstignit pe Cruce.

Povestea asta scurtă se repetă de-atâtea veacuri an de an la serbătorile Rusaliilor. Ea este povestea conștiinței. Cei mici, cei nevoiași, cei slabi, cei însetoși de dreptate, cei ce iubesc așa cum i-a învățat Isus să iubească, o înțeleg și-și încălzesc inimile la flăcările ei. Cei puternici, cei vicleni, cei ce au totdeauna ceva de ascuns, cei tirani se fac că o respectă, dar ei o urăsc.

Noi cari știm că această comoară: conștiința e singura însușire, care desparte pe om de animal, care apropie pe om de Dumnezeu și care face din el granitul, pe care se va zidi lumea vestită de Isus, o respectăm, o îmbrățișăm cu toată patima unor suflete dornice de mai bine.

Țări și neamuri nu se pot naște, nu se pot consolida și nu se pot întemeia decât pe bronzul conștiinței. Sclavii n'au încheșat niciodată o țară, ei n'au alcătuit niciodată o națiune. Umiliții, oamenii, cari n'au avut o conștiință, n'au știut și n'au îndrăznit să se apere nici pe ei, nici a-vutul lor.

Toți conducătorii de neamuri și de țări, toți marii patrioți și-au cheltuit truda și și-au risipit mintea și inima lor pentru a da celor ce le alcătuiau o conștiință, o mândrie, o hotărâre de luptă și de jertfă.

În pragul Rusaliilor povestea de demult și vecinic actuală, mereu nouă și sfântă mă cearcă cu toată puterea ei.

Slăviți să fie cei ce se trudesc să dea nației mele conștiința, de care are lipsă țara mea pentru a trăi pe veci.

Ci vrășmași sunt acestei țări cei cari vor să țină nația în umilință, cei cari îi refuză libertatea, cei cari îi înăbușe curajul, mândria și râvna de afirmare.

Voi, conducători de țară, voi cei cari vreți să fiți socotiți patrioți, măritori și mântuitori de neam, nu mai bateți pe fii lui, nu mai puneți în cătușe mâinile acestora, nu le cereți să fie temători și lași, ci chemați cu limbi de foc și cereți să coboare Duhul Sfânt în sufletul lor, creați, reînviați, faceți să vibreze, să se înalțe și să se afirme conștiința tuturor, căci prin ea vom fi, prin ea vom prospera și prin ea ne vom feri.

Alte țări și alte neamuri au intrat în templul civilizației eterne și-au devenit statele puternice și națiunile luminate de azi numai prin forța conștiinței. Să dăm și neamului nostru această forță pentru a-i face cu putință să intre și el în templul măririi, al civilizației și al eternității.

Voicu Nițescu.

Două aniversări culturale

Centenarul liceului din Beiuș.
Semicentenarul Reuniunii de muzică din Sibiu.

La Beiuș și la Sibiu se serbează două aniversări importante culturale românești, cari ne evocă în memorie nizuințele și eforturile precedesorilor noștri pentru luminarea poporului românesc prin școală și prin îmbrățișarea unei culturi artistice superioare.

Liceul românesc din Beiuș, întemeiat de fericitul episcop Samuil Vulcan la 1828 a împlinit 100 ani de existență. La început compus din 4 clase, acestora s'au adăugat la 1837 încă două pentru ca sub era absolutismului în anul 1852 să fie complectat în liceu cu 8 clase obținând totodată dreptul de publicitate.

Importanța liceului din Beiuș constă nu numai în faptul că timp de-un secol a stat în slujba neamului și al bisericii ci îndeosebi în faptul, că acest liceu a luat ființă la marginea de vest a graiului românesc, unde nu a existat școală românească.

Timp de o sută de ani acest focar de cultură, cu toate vicisitudinile trecutului întunecos cari au periclitat nu odată existența lui, școlile din Beiuș au crescut generații de oameni cari aducând cu ei de pe băncile școlii dragostea de limbă și neam au jinit aprinsă făclia culturii românești cu deosebire în jinitul atât de oropsit al Bihariei.

Recunoscători pentru creșterea primită foștii elevi în frunte cu arhierii bisericilor românești, de față la serbările jubilară, ca și întreaga suflare românească aduc azi omagii de recunoștință jvechiului nostru așezământ de educație din Beiuș, care a înscris în cultura românească pagini neperitoare de lupte ideale și nizuinți culturale în viața poporului românesc.

La Sibiu de altă parte vechea reuniune de cântări, astăzi „Reuniunea de muzică „Gheorghe Dima” își serbează de Rusalii jubileul de 50 ani de existență. Conducătorii de pe vremuri ai acestei reuniuni, între cari neuitatul maestru Gheorghe Dima, având la dispoziție generațiile de teologi, vestiți cântăreți, cari urmau cursurile seminarului teologic și pedagogic din Sibiu precum și o pleiadă de cântăreți și cântăreți în frunte ca d-nele Crișan, Moga, Triteanu și Cosma, cu d-nii Isaia Popa și Ioan Damian au știut să ducă faima acestei, reuniuni departe peste granițele înguste ale Ardealului de odinioară creând poporului românesc o aureolă de glorie artistică pe terenul muzicii naționale și clasice.

Reuniunea din Sibiu s'a înființat în anul 1878. Primul ei președinte a fost dr. Aurel Brote, iar director de muzică Carol Frühling. În 1881 a fost ales director maestrul Gheorghe Dima, care în curs de 18 ani

prin activitatea mănoasă ca dirigent și compozitor a devenit sufletul ei. Drept recunoștință reuniunea îi și poartă azi numele.

În cursul existenței sale de 50 ani, reuniunea a cultivat pe lângă muzica clasică, cu predilecție muzica națională, cu scopul de a susține și întări conștiința națională a poporului nostru, fără să neglijeze muzica clasică. Conform statutelor a dat în fiecare an cel puțin câte două concerte în Sibiu, și alte concerte în unele orașe din Ardeal. A concertat în repeșite rânduri în București, 1895 sub conducerea lui Gh. Dima, 1906 sub conducerea lui H. Kirchner și 1924 sub conducerea lui N.

Oancea. Astăzi reuniunea are ca președinte pe d-l prof. dr. A. Crăciunescu dela Academia teologică din Sibiu, iar director de muzică pe d-l N. Oancea.

La serbările jubilară, cari se încep mâine, iau parte și delegații Reuniunii surori din Brașov precum și reprezentanții societăților corale din întreg cuprinsul țării pentru a se uni în preamărirea muncii artistice semicentenare a Reuniunii din Sibiu.

Ziarul nostru, care a îmbrățișat întotdeauna nizuințele culturale ale poporului și conducătorilor săi din Ardeal, înregistrând cu satisfacție progresele instituțiilor noastre culturale și stându-le în ajutor în zile de grea încercare, se alătură din toată inima la serbările jubilară dela Beiuș și Sibiu, urând liceului centenar și Reuniunii semicentenare încă mulți ani de viață închinată binelui poporului și a patriei românești.

Crimă ori necesitate?

În jurul declarațiilor unui ministru.

Oficiul guvernului publică o telegramă din Paris, în care spune că d-l ministru C. Dimitriu a primit pe reprezentanții presei parisiene.

În declarațiile făcute acestora asupra situației din țara noastră, d-l Dimitriu „a precizat — reproducem întocmai după telegrama apărută în „Viitorul” — că întrunirile publice ca și întrunirea dela Alba-Iulia sunt necesare într-o țară nouă din punct de vedere al sufragiului universal, spre a trezi conștiințele cetățenilor”...

Declarația de mai sus a ministrului comunicațiilor făcută la Paris — pusă în fața campaniei pe care guvernul a dus o și o duce acasă împotriva întrunirii dela Alba-Iulia e cea mai vie dovadă a „sincerității liberale”.

Acasă, în țară Alba-Iulia este o rușine și o crimă națională, iar la Paris același adunare este o necesitate.

Declarația ministrului comunicațiilor preținde o întrebare lămuritoare: „Întrunirea dela Alba-Iulia a fost o necesitate”? Care să fie fondul din care a isvorât această declarație ministerială. Să se fi vecidentalizat vederile d-lui ministru la Paris, ori d-sa a dus cu sine și în capitala Franței bagajul orientalismului fals și mincinos.

Dacă d-l Dimitriu a fost sincer în declarațiile făcute presei parisiene, atunci o datorie se impune:

La întoarcerea în țară să facă aceeași declarație și d-lui Viniliă Brătianu și întregului d-sale anturaj ministerial. Să convingă pe președintele consiliului împreună cu miniștrii d-sale că adunarea dela Alba-Iulia, ca și alte întruniri de felul acesta au fost și sunt o necesitate în țara noastră.

Numai în felul acesta va putea dovedi d-l ministru al comuni-

cațiilor că a fost sincer la Paris și n-a informat fals presa parisiene.

Intenționat sau din greșeală d-l ministru Dumitriu a uitat să comunice presei parisiene încă 5 lucru: În sațele — mai ales din nordul Ardealului — jandar mii poartă pe drumuri, arestează și snopesc în bătaii pe jăranii cari au luat parte la adunarea dela Alba-Iulia.

Intrebăm deci pe d-l ministru: Este și aceasta o „necesitate spre a trezi conștiințele cetățenilor”?!

În legătură cu declarațiile ministrului Dumitriu dăm și declarațiile. pe cari le-a făcut la întoarcerea sa din Paris d-l Virgil Madgearu, secretarul general al Partidului Național-Tărănesc privitor la campania guvernului român dusă în presa franceză cu bani grei în chestia adunării dela Alba-Iulia. Iată ce-a declarat d-l Madgearu reprezentantului ziarului „Adevărul”:

— Ziariștii francezi veniți la Praga ca să asiste la marea demonstrație a jăranimii cehoslovace, ne-au comunicat că presa franceză nu numai că n'a avut nici o cunoștință despre rezoluțiile dela Alba-Iulia, dar a publicat, din sursă oficială română, versiuni mincinoase, bine înțelese în defavoarea acțiunii Partidului Național-Tărănesc.

Ni s'a sugerat că e în interesul nostru să facem o scurtă vizită la Paris, pentru a pune lucrurile la punct.

La Paris am constatat că guvernul român — recte d-l I. G. Duca — este ingenios..

Teza campaniei dusă în anumita presă franceză — pe care un deputat francez a denumit-o în fața d-lui Briand: „presa română din Paris” — este că Partidul Național-Tărănesc n'a reușit să facă revoluție; că de-

